

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 441/2
Podgorica, 08.05.2019.godine

Na osnovu člana 140, 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl.list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice emiteru televizijskog programa „Prva TV“ izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera jer je dana **21. marta 2019. godine** prekršio zabranu sponzorisanja vijesti, odnosno informativnog programa i jer je u okviru informativne emisije „Žurnal“ u terminu od 19:25:20 do 19:26:00 časova (40 sekundi), emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
  - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11).
  - b) kršenja zabrane sponzorisanja vijesti, odnosno informativnog programa, što je predviđeno članom 95 stav 5 Zakona o elektronskim medijima i članom 60 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama,
  - c) korišćenja telepromocije u informativno-političkim programu, što je zabranjeno članom 53 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama.
3. Nalaže se privrednom društvu „AST“ d.o.o. iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru opšteg televizijskog programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije za elektronske medije i izdatom Odobrenju za emitovanje O-TV-K-15.
4. Privredno društvo „AST“ d.o.o. je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „Prva TV“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru „Prva TV“ upozorenje zbog kršenja zabrane sponzorisanja informativnog programa, kao i zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja, odnosno telepromocije u informativnom programu, prilikom emitovanja priloga u okviru emisije „Žurnal“, dana 21.03.2019. godine “
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Redovnim monitoringom emitovanog opšteg televizijskog programa „Prva TV“, privrednog društva „AST“ d.o.o. (u daljem tekstu: „emiter“), uočeno je da je dana 21. marta 2019. godine emitovao prilog u okviru informativne emisije „Žurnal“ u terminu od 19:25:20 do 19:26:00 (40 sekundi), u vezi sa poslovanjem kompanije „M:tel“ d.o.o. Takođe je uočeno da je neposredno prije emitovanja ove informativne emisije, u terminu od 18:59:28 do 18:59:33 časova (5 sekundi) emitovana grafička inseratcija „Cedevita - Ukus generacije CE“, uz oznaku „sponzor“, a koja upućuje da se radi o sponzorisanom programskom sadržaju (nalaz Sektora za monitoring broj 05-441 od 22.03.2019. godine).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešću ovih sadržaja u informativnoj emisiji „Žurnal“, Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je pokrenula postupak za utvrđivanje da li došlo do kršenja člana 85 stav 1, člana 88 i 95 stav 5 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), člana 13 stav 1 i 2, člana 53 stav 1 i člana 60 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-15.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornog programskog sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-441/1 od 26.03.2019.g.). U ostavljenom roku emiter se nije izjasnio u vezi sa navodima iz zahtjeva za izjašnjenje od 26.03.2019. godine.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- televizijsko oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tačka 14 Zakona).
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tačka 15 Zakona).
- sponzorstvo je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva učešće fizičkog ili pravnog lica, koje se ne bavi djelatnošću pružanja AVM usluga, niti proizvodnjom audiovizuelnih radova, u finansiranju radijskih i/ili televizijskih programa, s ciljem da promoviše svoje ime, zaštitni znak, ugled, aktivnosti, proizvode ili usluge (član 8 stav 1 tačka 17 Zakona).
- telepromocija je oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 st. 1 al. m) Pravilnika).
- zabranjene su prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona i član 13 stav 1 Pravilnika).
- komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda (član 88 Zakona).
- vijesti, odnosno informativni programi i programi o društveno-političkim aktuelnostima ne smiju biti sponzorirani (član 95 stav 5 Zakona i član 60 Pravilnika).
- namjera predstavljanja prikrivenim komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama se smatra posebno istaknutom ukoliko je izvršena u zamjenu za novčanu nadoknadu ili sličnu protivuslugu (član 13 stav 2 Pravilnika).
- telepromocija se ne smije koristiti u dječjim, vjerskim i informativno-političkim programima i programima o tekućim događajima (član 53 stav 1 Pravilnika).

Na osnovu uvida u snimak emitovanog sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Dana 21. marta 2019. godine, u okviru informativne emisije „**Žurnal**“, u terminu od 18:59:35 do 19:33:42 sati (34 minuta 7 sekundi), emitovan je prilog o ostvarenim rezultatima i novim projektima kompanije „M:tel“, u terminu od 19:25:20 do 19:26:00 (40 sekundi).

Tokom emitovanja priloga, na ekranu nije bilo vidljivo grafičko obavještenje da je u pitanju komercijalna AV komunikacija (plaćeni termin, telepromocija i si.).

U nastavku je dat transkript emitovanog priloga:

Najava: „Kompanija 'M:tel' predstavila je rezultate koje ostvaruju. Kažu da su od početka poslovanja uložili 290 miliona, uposlili 470 ljudi. Dobit kompanije je 6,7 miliona, što je 20 odsto više nego lani. Predstavljajući nove projekte, u kompaniji kažu da dosta ulažu i očekuju od 'M:sat' satelitske televizije.“

Vladimir Lučić, izvršni direktor kompanije „M:tel“: „Ima izuzetno kvalitetan signal. Tako da se ne dešava kad imate loše vreme onda nemate sliku. Tako da će, eto, korisnici moći da imaju, vidite antena nije mnogo velika. Modularna je, može lako da se prenese sa jednog na drugo mesto.“

Kao pokrivalice za navedeni novinarski tekst korišćeni su kadrovi sa press konferencije kompanije „M:tel“. U par navrata prikazan je krupni kadar na kojem se nalazi logo pomenute kompanije. Tokom izjave gospodina Vladimira Lučića, u pozadini se nalazio pano na kojem su ispisani slogan i logo kompanije: „m:tel“ / „imate prijatelje!“, kao i oprema kompanije, satelitska antena, sa natpisom „m:SAT tv“, na koju gospodin Lučić pokazuje tokom davanja izjave.

2. Uoči predmetne emisije emitovana je grafička insertacija sa tekстом: „*Večeras na Prvoj, slijedi Žurnal*“ u terminu od 18:59:17 do 18:59:27 sati. Nakon toga prikazana je grafička insertacija u vidu podijeljenog ekrana u trajanju od 5 sekundi (18:59:28-18:59:33). Na lijevom dijelu ekrana emitovan je programski sadržaj „Cedevita – Ukus generacije CE“ sa porukom „Pređimo na CE“. Na desnoj strani ekrana, uz logo „Prva TV“ stajala je oznaka „sponzor“, a koja upućuje na to da je programski sadržaj koji slijedi sponzorisan.
3. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu, finansijska nadoknada) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:

- da li je kroz opisivanje predstavljen poslovni subjekt i njegovi proizvodi na način da se preporučuje subjekat i njegovi proizvodi uz isticanje prednosti ponude, ili se gledaocu obraća kao potencijalnom potrošaču? U emitovanom prilogu, kompanija „M:tel“ je predstavljena na način da se promovišu proizvodi i usluge gledaocima kao potrošačima. Prilog sadrži jasne promotivne poruke odgovornog lica kompanije „M:tel“ d.o.o., gospodina Lučića („**Ima izuzetno kvalitetan signal. Tako da se ne dešava kad imate loše vreme onda nemate sliku. Tako da će, eto, korisnici moći da imaju, vidite antena nije mnogo velika. Modularna je, može lako da se prenese sa jednog na drugo mesto.**“). Predmetni prilog se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku informativne emisije jer u njemu značajnu ulogu imaju informacije od značaja za samo ovu kompaniju, kao i prednosti njenih usluga i opreme na tržištu;

- da li analizirani programski sadržaj može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode? Uvidom u sadržaj može se utvrditi da je gledalac mogao biti doveden u zabludu, a prevažno zbog načina na koji sadržaj prezentuje ponudu. Prilog direktno promovise kompaniju, njenu satelitsku platformu („**Ima izuzetno kvalitetan signal...**“) i ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na njene prednosti („**Tako da se ne dešava kad imate loše vreme onda nemate sliku**“), kao i samo preduzeće kao poslodavca („**Kažu da su od početka poslovanja uložili 290 miliona, uposlili 470 ljudi**“), ali nije jasno odvojen od programskog sadržaja tokom kojeg je emitovan i prepoznatljiv kao oglasni sadržaj;

- iz sadržine priloga se utvrđuje da prilog ima dominantno promotivan karakter, naročito jer su korišćeni kadrovi sa pres konferencije kompanije „M:tel“ d.o.o. sa istaknutim panoom na kojem su bili ispisani slogan i logo kompanije („m:Tel“ / „imate prijatelje“), kao i sa izloženom opremom koju nudi kompanija u okviru svoje usluge (*satelitska antena sa natpisom „m:Sat tv“*), uz povremena krupna kadriranja.

4. Emitovanjem priloga kojim se predstavlja kompanija „M:tel“ d.o.o. kao i njena usluga „m:Sat tv“ u informativnoj emisiji, emiter je prekršio član 53 stav 1 Pravilnika, kojim je zabranjeno korišćenje telepromocije u informativno-političkim programima.
5. S obzirom da je emiter uoči emitovanja informativne emisije „Žurnal“ emitovao i grafičku inserciju u čijem jednom dijelu je emitovan sadržaj „Cedevita – Ukus generacije CE“ sa porukom „Pređimo na CE“, a u drugom uz svoj logo i oznaku „sponzor“, što upućuje na to da je programski sadržaj koji slijedi sponzorisan, može se nedvosmisleno utvrditi da je prekršio i član 95 stav 5 Zakona, odnosno član 60 Pravilnika koji predviđa da vijesti, odnosno informativni programi ne smiju biti sponzorisani.

Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnih sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i korišćenja telepromocije u informativno-političkim programima, kao i u pogledu zabrane sponzorisanja informativnih programa.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O - TV - K - 15 od 21.07.2011. godine emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, nesporno se može utvrditi da je emiter prekršio čl. 85 stav 1 i čl. 95 stav 5 Zakona, kao i čl. 13 stav 1, čl. 53 stav 1 i čl. 60 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Prva TV“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privrednom društvu „AST“ d.o.o. je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

PRAVNA POUKA

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Žalba odlaže izvršenje rješenja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „AST“ d.o.o.
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

